

EGYETEMI KÖNYVTÁR
ÉS LEVÉLTÁR
SZÉCHENYI EGYETEM

Könyvtári Kihívás SZAKMAI BESZÁMOLÓ

2026

Bevezetés

A Széchenyi István Egyetem Egyetemi Könyvtár és Levéltár (a továbbiakban: SZE EKL) a Kulturális és Innovációs Minisztérium 2024 októberében *Könyvtári Kihívás* címmel meghirdetett pályázat *Nyilvános felsőoktatási és szakkönyvtárak* alapkategóriában elnyert 10 millió Ft összegű fődíj segítségével sikeresen valósította meg a fejlesztési projektet. Az intézmény a rendelkezésre álló összeget teljes mértékben a támogatási szerződésben rögzített célokkal és a vonatkozó jogszabályi előírásokkal összhangban használta fel.

A projekt elsődleges célja a könyvtári terek minőségi megújítása, a látogatói és felhasználói komfortérzet növelése, valamint az egyetemi polgárok és külsős használók igényeit kiszolgáló funkciók megerősítése volt. A modern könyvtári trendeknek megfelelően az intézmények már nem csupán az információ- és dokumentumellátás bázisai, hanem úgynevezett közösségi térként is működnek. Ez a koncepció olyan inspiráló, kényelmes és többfunkciós környezetet feltételez, amely alkalmas az egyéni elmélyült tanulásra, a csoportos projektmunkára, a kulturális rekreációra, valamint a közösségi interakciókra egyaránt. A projekt során megvalósított beszerzések és szakmai programok közvetlenül járulnak hozzá ahhoz, hogy a könyvtár fizikai terei vonzóbbá, kényelmesebbé és rugalmasabban alakíthatóvá váljanak. A támogatás struktúráját úgy alakítottuk ki, hogy a források domináns része (közel 70%-a) tartós felhalmozási kiadásokra, azaz infrastrukturális eszközfejlesztésre irányuljon, amelyet szervesen egészítettek ki a dologi és személyi jellegű ráfordítások.

A támogatás felhasználásának arányai

A pénzügyi keret felhasználása során törekedtünk a költséghatékonyságra és a támogatási kategóriák közötti optimális egyensúly fenntartására. A teljes összeg (10.000.000 Ft) főbb kategóriák szerinti megoszlása és százalékos aránya:

- **Személyi kiadások:** 1.328.700 Ft (13,29%)
- **Dologi kiadások összesen:** 1.692.745 Ft (16,93%)
- **Felhalmozási kiadások (beruházások):** 6.978.555 Ft (69,79%)

A fenti adatok alapján egyértelműen látható, hogy a források több mint kétharmadát olyan tartós, eszközjellegű beruházásokra fordítottuk, amelyek fenntartható módon biztosítják a könyvtár versenyképességét a felsőoktatási és közgyűjteményi területen. A dologi kiadások a működéshez és a közvetlen anyagbeszerzéshez szükséges háttérrel, míg a személyi kiadások a programok megvalósításához szükséges humánerőforrás-igényét biztosították.

Személyi kiadások részletezése és szakmai indoklása

- **Bérköltség és egyéb személyi juttatások (7 fő):** 1.200.000 Ft (12%)
- **Munkaadói járulékok (7 fő):** 128.700 Ft (1,29%)

A humán erőforrás biztosítása elengedhetetlen volt a 2026. év első félévében az *EKL Tudásműhely* keretén belül megrendezett programsorozatunk megvalósításához. A személyi kifizetések olyan magasan kvalifikált szakmai közreműködők aktív munkáját fedezték, akik közvetlenül részt vettek a könyvtár- és olvasásnépszerűsítő előadások, előadói és moderátori feladatok, valamint kulturális rendezvények szervezésében és operatív koordinációjában. A megvalósult programok (tudománytámogató előadások, hely- és családtörténeti előadások, a népi kultúrához kapcsolódó ismeretterjesztő estek, népi időjárás-jóslásokhoz és mondókákhoz kapcsolódó kötetbemutatók) kiemelt látogatottságot eredményeztek. Az érdeklődők száma meghaladta a 400 főt, elérve minden korosztályt, gyermekektől felnőttekig. A szakemberek jelenléte és koordinációja garantálta a résztvevők aktív bevonását, a magas szakmai színvonalat, és közvetve támogatta az olvasásnépszerűsítést és a könyvtárhasználati hajlandóság növekedését.

Dologi kiadások részletezése és szakmai indoklása

- **Készletbeszerzés, szakmai anyagok:** 1.183.745 Ft (11,84%)
- **Szolgáltatások vásárlása:** 509.000 Ft (5,09%)

A dologi kiadások szorosan kapcsolódnak az infrastrukturális célok megvalósításához és a rendezvények feltételeinek megteremtéséhez. A készletbeszerzések és szakmai anyagok kategóriája azokat a fogyóeszközöket, adminisztrációs és technikai anyagokat tartalmazza, amelyek a megváltozott terek üzemeltetéséhez, az új eszközök installálásához, valamint a workshopok és kreatív foglalkozások (például a gyermekprogramok) közvetlen anyagszükségletéhez kellettek. A szolgáltatások vásárlása olyan külső szakértői, nyomdai, installációs vagy szállítási részfeladatokat finanszírozott, amelyeket az intézmény saját hatáskörben nem tudott volna hatékonyan megoldani. Ide tartoztak az új bútorok és technikai berendezések helyszíni finomhangolási munkálatai, valamint a rendezvényekhez kapcsolódó specifikus szakmai szolgáltatások. Az RFID-technológiához szükséges címkék beszerzése hozzájárul a könyvtári szolgáltatások korszerűsítéséhez az önkiszolgáló kölcsönzési rendszer bevezetésének előkészítésével.

Felhalmozási kiadások (beruházások) részletezése és szakmai indoklása

- **Babzsákfotelek (17 db):** 997.230 Ft (9,97%)
- **Könyvtári bútorok (kárpitos szék 60 db, asztal: 20 db):** 1.538.935 Ft (15,39%)

A megemelkedett látogatószám indokoltá tette az ülőhelyek számának növelését. A kényelem pedig közvetlen hatással van a helyben tartózkodási időre. A dizájn és ergonómikus babzsákfotelek beszerzése lehetőséget teremtett informális olvasósarkok és relaxációs zónák kialakítására, ami rendkívül népszerű a fiatal generáció körében.

Az új székek és asztalok a második emeleti tanulóterekben és az *Oázis* elnevezésű közösségi övezetben váltották fel az elavult, merev bútorzatot. Ennek eredményeképpen a felhasználók ergonómiailag megfelelő, egészséges és kényelmes környezetben tanulhatnak, ami közvetlenül növeli az elégedettséget és a visszatérési hajlandóságot. Emellett az első emeleti rendezvényterben lévő székek is lecserélésre kerültek.

- **Mobil térelválasztók, paravánok (8 db):** 1.722.882 Ft (17,23%)
- **Vitrinek (4 db), fogasállványok (3 db):** 183.931 Ft (1,84%)
- **Kordonoszlopok (5 db):** 169.533 Ft (1,70%)

A könyvtári térnek dinamikusan alkalmazkodnia kell a párhuzamosan zajló folyamatokhoz. A mobil térelválasztók és paravánok segítségével a nagy belmagasságú és kiterjedt terek igény szerint szeparálhatóvá váltak. Így egy időben, egymás zavarása nélkül valósulhat meg az egyéni csendes tanulás és egy hangosabb csoportos projekt munka vagy rendezvény. A paravánok, vitrinek és fogasállványok az intézmény kulturális és kiállítási funkcióit erősítik, míg a kordonoszlopok a látogatói áramlások menedzselésében játszanak kulcsszerepet. Különösen fontos ez a vizsgáztatási időszakokban, amikor a terek gyors átrendezésével biztosítani lehet a számonkérések zavartalanságát.

- **Dokumentumszkennerek (2 db):** 533.400 Ft (5,33%)
- **Könyvtárosi munkaállomás (1 db munkaállomás):** 304.800 Ft (3,05%)

Az új dokumentumszkennerek beszerzése a könyvtári állomány gyorsabb, magasabb minőségű helybeni digitalizálását teszi lehetővé, csökkentve a várakozási időt. Az RFID technológiához kapcsolódó címkék mellett a könyvtárosi munkaállomás beszerzése megalapozza az intelligens, önkiszolgáló kölcsönzési rendszerre való átállást. Ezáltal a látogatóknak kevesebbet kell sorban állniuk, a folyamatok automatizálttá válnak, a könyvtáros szakemberek kapacitásai pedig felszabadulnak, így több időt tudnak szánni a személyre szabott kutatástámogatásra és a minőségi látogatói interakciókra.

- **Vágó- és domborítógép (1 db):** 235.498 Ft (2,35%)
- **Varrógép (1 db):** 155.488 Ft (1,55%)

Az intézmény kiemelt figyelmet fordít a társadalmi felelősségvállalásra és már általános iskolás korban szeretnének megszólítani a jövő lehetséges hallgatóit. A *Book-kanj ránk gyerekegyetem* és a rendszeres gyermekfoglalkozások célja a legfiatalabb korosztály korai könyvtárhoz és ezáltal az egyetemhez való orientálása. A beszerzett vágó- és domborítógép, valamint a varrógép a kézműves foglalkozások és a kreatív workshopok technikai bázisát alkotják. Ezek az eszközök lehetővé teszik az élményalapú pedagógiai módszertanok alkalmazását, amelyek révén a gyerekek pozitív élményként élék meg a könyvtárban eltöltött időt.

- **Evaporatív párologtató készülék (2 db):** 1.025.200 Ft (10,25%)
- **Hő- és páratartalom mérő készülék (3 db):** 102.489 Ft (1,02%)
- **Kézi gőzölő (1 db):** 9.169 Ft (0,09%)

A hosszú távú kényelem és fenntarthatóság alapja a meglévő értékek megőrzése. A raktári dokumentumok állagmegóvása érdekében beszerzett nagy teljesítményű evaporatív párologtatók, valamint a precíziós hő- és páratartalom-mérők garantálják a történeti és tudományos állomány védelmét. A nem megfelelő klíma a dokumentumok visszafordíthatatlan károsodásához (gombásodás, papírtöredezés) vezetne. 2025-ben a SZE EKL szervezeti egységéhez integrálódott az Óvári Vár- és Intézménytörténeti Kiállítótér. Az itt bemutatott középkori ruhák, jelmezek tisztítás utáni gyors és szakszerű karbantartását, vasalását szolgálja a kézi gőzölő, ezzel biztosítva a reprezentatív megjelenést a nyilvános eseményeken.

Összegzés

A *Könyvtári Kihívás* pályázat során nyert összegből végrehajtott komplex fejlesztések egyértelmű sikerként értékelhetők a SZE EKL életében. A források tudatos és strukturált elosztása – ahol a működési és személyi költségek mellett a beruházások domináltak – igazolhatóan a szolgáltatási paletta bővülését és minőségi javulását eredményezte. A megújult, kényelmes bútorzattal ellátott terek, a rugalmasan osztható közösségi zónák és a modern technológiai eszközök együttesen egy olyan modern, felhasználóbarát ökoszisztémát hoztak létre, amely képes hosszú távon is magas szinten kiszolgálni mind az egyetemi oktatási-kutatási infrastruktúrát, mind a szélesebb társadalmi igényeket. Az eszközök tartós jellege biztosítja, hogy a projekt hatásai a kötelező fenntartási időszakon túl is érvényesüljenek, folyamatosan biztosítva az intézmény magas szintű látogatottságát.

Győr, 2026. július hó 16. nap

 dr. Filep Bálint^{2.}
 elnök